

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Sloga za Trstu mala stvar, a nesloga sve pokrvari“ Kr. Fed.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodplatni se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakih stoje 30 novč., za svaki redak više 5 novč.; u slučaju opetovanja ne dođe se uzvrat, nego se javi odpravništvu uz pogodbe sa upravom. Novci se liju poštarinom (kao pošto) i najbrže poštu valja točno označiti. Komu list ne odgovara, može se vratiti, ali ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka na otvorenu plamtu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana naplaćuje. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za sobjake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 50 i 12 celom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. — Na malo 1 br. 5 novč. za pol godinu. Istan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Ovim mjesecom otvara se predplata na naš list za drugo polugodišće. Radi toga molimo naše predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da lašu na vrijeme obaviti izvole.

Upozorujemo ujedno naša mnogobrojna dužnike, da već jednom ovrše svoju dužnost, jer ćemo inače postupiti protiv njih onim načinom, kako njim neće biti milo.

Izdavanje lista stoji nas sličnih žrtavah, pak imadomo pravo, da za htjevamo od svakoga, koji list čita, da nam to žrtvo i nositi pomaže.

Predplata iznaša za mogućniji for. 5 na godinu, a for. 2.50 za pol godinu; za sobjake for. 2 na godinu, a for. 1 na pol godinu.

Novci molimo, da se šalju samo poštarinom naputnicom.

Uprava „Naša Sloga“.

Pazinski izbori i glasilo pazinsko-peračke gospode.

II.

»Znalo se je ipak, da će seljaci glasovati jednoglasno za listinu, pripravlenu od njihovih varalica, ta da neimadu ovi višo svojo volju ni zaudu stvoriti si sud o pravom stanju stvari. Ali se ipak, uz svu tu protivčinu,

nadno odbor, da će pobjediti u III. i I. tiolu, ta da će tako imati većinu u upravnom odboru.

Gospoda su dakle znala, da će onaj ljudi i nauke kmet glasovati kao jedan muž za kandidatu listinu naše narodne stranke, ali oni sasvim tim neizgubiše ufusja do posljednjog časka. Na čemu se nadati znajuć unapred kako će seljaci glasovati? Nadali se oni, da će njim i ovaj put u zadnjom trenutku, pred izbornom dvoranom i u samoj dvorani, poći za rukom, što naslijebn što grožnjom i provorom zadobiti većinu. Nezakonitost, nasilje i provara bijahu njihovo jedino nađe, izdajući jih ovo njihovo kriposti, izdala jih i nada u pobjedu.

»U III. tiolu imado 174 birača, građanah to se je moglo sa stalnošću računati, da neće nadoći toliko seljakah a da bi oni mogli nadvladati građano-birače. Čim bi bila palca osigurana pobjeda u III. tiolu — na makor i propali u II. tiolu radi promoci izvanjskih birača — morala je biti osigurana i većina u upravnom tiolu, znajući, da je u I. tiolu pobjeda nailvojbena.«

Žalostno je doista po našu protivnicke. Što je isto građanstvo protiv njim demonstrativno glasovalo ili se od glasovanja uzdržalo. Od 174 birača-građanah glasovala je (po istoj viesti) dvanaestorica za našu listu a 98 njih uzdržalo se »promišljeno« od glasovanja. Većog porazu, groznije moralno čuška što mogli zadobiti talijanska gospoda! Ono građanstvo, koje sto sami odgojili, kojim sto se kroz desetljeća mazali, dičili i ponosili, to građanstvo upoznav vas, okro-

nulo vam grubo lojše, doviknuv vam glasno i jasno: došlo nedostojni!

U II. tiolu, gdje sto unapred znali, da morate propasti postavili ste šatorion izvanjskih kandidatah, za koje ste dobro znali, da će, budu li izabrani, i u vodu i u vatru s vami.

U I. tiolu bila vam lahka pobjeda jer vam naši birači velikodušno ostavili slobodno polje. Lukavo izdržali ste su se činovnici, odviasi od kotarskoga glavarstva od glasovanja uzdržali, ali još lukavije zamušasto, kako je za vas glasovala većina sudbenih činovnikah i kako vam je izručio pazinski prošt, velič. g. Orbančić dio punomoći, kojimi sto u ime njega i otkvo proći ogromnoj većini njegovih ovdioh a za sobo glasovali. Bilo mu na čast a njegovu stadu na poduku!

Poslije teli groznog povaza valjalo je talijanskoj gospodi naći povjestničkog jurca, na kojog bi oprtiti svo svoje stara i nove grihe. I našlo se ga brzo. U prvom redu jenu taj naši svećenici i »hrvatsko varalica« u drugom, c. kr. politička oblast. Utki dakle po jednih i drugih, sazovi proti njim nebo i pakao! A zašto svo to? — Čitajući njihovo jado i vapuju u raznih talijanskih lističih, nonadjano nigdje ništa nezakonita, ništa nepropravna kod posljednjog izbora, premda bi radi i šlacu u najotu naći.

Svočinoći naši izpunili su svoju svatu dužnost učeš i savjetujući narod u onom teli važnom poslu. A što je sakrivila c. kr. politička oblast? — Jođini njezin grieh, koj se je tobož kod izbora dogodio jest taj, što je oblast sigurnosti bila pripravna, da svaki moguću narod prepredči, da rod uzdrži

i da svaki svojo građansko pravo slobodno obavi. Tako je bilo sada i toga nemože nitko porači.

Pogledamo li pako malo u prošlost; svrnemo li okom za nadavno izbore, nađi čemo, da bijahu nosamo zakonito nogo i poavo opravdano mjore oblastih, poprimitjano za uzdržanje mira i reda, i viditi čemo, nađ čim plađu i kako bi htjela poročko-pazinska gospoda, da se svuda u Istri izbori vrše.

Kod prevanjih pazinskih izborah zaukupljala su gospoda ili njihova avojta ulaz, hodnik, stube i izbornu dvoranu.

Našim ljudom branili su vršionje izbornoga prava nepuščujući jih nit u zgradu, gdje su se izbori obavljali; govorući njim ako su pokazali pozivnicu; to nisto vi, to je vaš otac, brat i slično; loveć jih na vratih i u dvorani, to nagovarajuć jih najprije s liepo, pak ako nisu uspjeli s grad; iztrgavajuć njim lističe njihovih muževah i turajuć njim talijanska; nepuščujući našim biračom, koji su se kojom srećom paturali u dvoranu, s nikim nit riečice progovoriti; tjerajuć naša birače, iz dvorane, hodnika i ulaza sa značajnici — fuori — fuori! Niti čim zadovoljni, čakali su naša birače izlazeće iz dvorane to jih izpsikali, izgrđili, izručili načinom njihovo djođovsko kulture: »čavo, usino, poroc itd. ita.; mazali su njim kupute blatom i svakojakim smradom; poljevali njim odliolo tekucinom, a koje bi poocvornilo pak izgorilo; bacali su na naša birače kamenjom tako, da bijaše samo sluđaj, što nisu koga ranili ili možda ubili.

Sad svaga toga nemogu, avo to

PODLISTAK.

Dijamantne poljane u južnoj Africi.

Nam daleko na jugu, u žarkom podneblju, gdje nije razlikovati ljeta od zime, gdjejo uvijek vlada skoro nenasosiva vrućina, nalazi se Afrika, zemlja ogromna veličine, veoma prostrana. Najjužniji i ujedno nam najoduljejniji dio Afrike, što no se proteže prema sjeveru do rijeke Oranj (Oranž), zove se Kaplandija, a spada pod gospodarstvo Englezko, iz koje crpi ona godnice kao iz nekih drugih nezrećevu koristi. U toj zemlji žive ljudi orni (Kafri), mješani (Hotentoti) i bieli (ponejviše Holandezki, Englezki i Francezki) a bava se poljedjelstvom i stočarstvom. Podneblje je radi riedke kiše odviše toplo i subo, zato je mnogo puštili i neplodnih ravnicah; nu ima osobito uz otvale riedak i plodnih priedjelah, na kojih dobro uspjovaju sve vrsti žita, koje i kod nas rastu; dođim bujni pašnjaci poćaju obilno dobro hrane osobito drobnog stoci, koja se tu u velikoj množini goji.

Prije bijaše Kaplandija malo poznata ničemu svietu, jer ju radi prevaleće oduljenosti riedko polazahu; na glša došla je tekur onda kad su god. 1807. u blizini rijeke Oranj, a po prilici 170 miljah daleko od glavnoga grada Cape Towna (Kipton) otkrili bogata nalazišta dijamanta. Dogodilo se to na sljedeći nađin:

Neki lovac dođje u kuću jednog holandezkog seljka, da ga zamoli za prenoćite. Kad je stupio unutra, upravo se domaćin i domaćica pri čerovom večer-njem svjetlu razgledavali jedan svjetlucavi kamenčić, koga je diete, šurajući stado na obali rijeke Oranj, našlo u mulju i doneslo kući. Lovca je taj kumen avade i on sjačem odmah začarao, pa ga stade i on razmatrati. Svi su se divili njegovoj ljepoti i sjajnosti a bili su uvjereni, da to mora biti nekakav dragi kamen.

Napokon složilo se u tom, da lovac odnese taj kamen na prodaju a dobitak da će sa seljakom na pol dieliti. Sutradan rano oputi se lovac u nekoliko dana hoda odaljoni grad Grahamstown. Najprije podje k nekomu čovjeku, koj se je rudatvom bavio i koj je odmah prepoznao dijamant. Dijamant bijaše 20 karata težak i lovac dobi za nj 5000 for.

Malo zatim nađje neki Hotentot na obali iste rijeke mnogo veći dijamant (83 karata težak) i dobi za nj 120.000 for.; u kasnije prodao se je isti dijamant za 300.000 for. To je doista ogromna svota, ako se pomisli, da je taj dijamant bio mnogo manji od oraha.

Dijamant je u istinu dragi predmet, najdraži među svimi drugimi na svietu. Vrednost zlata skoro izčezava pred vrednošću dijamanta. A što ga čini tako dragim?

Njegova tvrdoća i krasni sjaj a ne-manje i njegova riedkost. On je najtvrdiji predmet na svietu. Njim možemo parati i rezati svaki predmet a njega samoga nemožemo ničem. S druge strane on je opet tako krhak, te bi se jednim udarcem kladiva raspao na hiljade komadića. Dijamant je obično bez boje, proziran kao staklo ili vodu. Čim je prozirniji, tim mu je i vrednost veća. Ako je žutkast ili ima u sebi kakove ljage ili pjege, onda mu je niža vrednost. Nabrušeni naravni dijamanti izgledaju kao komadići stakla. Više puta nisu nimalo liepi, jer su pokriveni tankom, hrpavom i izpućanom koricom, ta su samo gdjegdje prozorni. Oni se poklažu u svoj svojoj krasoti tek onda, kad

njim draguljari daju liepo oblike i izhruso razno poredano plošice; svjetlo se onda u njih lama i krasni to čini onaj krasni sjaj ili vatru i ono čarobno svjetlucanje.

Glava dijamanta računava se po njegojvoj težini i to po karatu. Karat je vrst sočivales u Africi. Zrnje te sočivnice, kad se posuši, avo je jednako težine, a jedno zrno smatra se kao karat. Jedan karat težl jako malo, jer nu jedan lot ima 73 karata. Vedin dijamantom traži se elena na poseban nađin: Ako dijamant od 1 karata vriedi 50 for., to dijamant od 2 karata vriedi 4 puta toliko, dakle 200 for., od 3 karata 9 puta toliko, dakle 450 for. itd. Veći dijamanti imaju dakle razmierno mnogo veću vriednost. Čim je manji dijamant, tim mu i elena po karatu pada a najjeftiniji je čini prah od dijamanta, koji radi pri brušenju veđih dijamantah. U Kaplandiji nalazi se razmierno mnogo velikih dijamantah.

Kad se je o tom nalazku dijamanta svietom razno glas, avo se je seliti narod iz blizih i daljih krajevah tu a priedjele. Sino pučanstvo guralo je na obale rijeke Oranj, da u pliesku traži kaktivno blago i bogatstvo. Inače nitni i pobožni holandezki seljak, koj se je tu odavza

jo prestalo; sad se obavljaju izbori slobodno, pa zakonu, pravici i redu; sad i naši seljaci znadu zašto su oblasti sigurnosti; sad i oni tamo uživaju kod izbora državljanska prava.

To je i ništa drugo, što talijansku gospodu peče, na što i za što vidu. Prestala su bar tamo vremena nerada i bezzakonja, vromona grožnjah, nasilja, varanja i sliepavstva.

Neka red, zakon i pravo i kod predetojećih izborah obćinskoga zastupstva zavlada, pak smo stalni pobjode hrvatske stranke. Neka red, zakon i pravo i kod izborah u drugim kotarih i u drugih obćina zavlada, pak da još u mnogih hrvatska stranka pobjedu staviti. Neka red, zakon i pravo zavlada po svoj Istri i u svemu, pak se neko višo lara proglašivati talijanskom zemljom, a Hrvati će znati, da su na svojem zemljištu, ravnopravni i jednaki svim narodom, nalezodim se pod žezlom prejasno vladajuću kudo *habsburško-lovenske*.

Ne pitamo milosti; ne trebamo povlasticah. Pitamo red, zakon i pravo, a kad nam se to posvudu i u svemu dade, tad ćemo moći radostim licem u budućnost gledati. Red, zakon i pravo porazilo je pazinsko namršćak a to će — usamo se u Hoga i praviti — poraziti i ostalo narodno našu protivnika.

DOPISI.

Iz riedkoga kraja. Iz ove strane Kantride na riedko vam koji štogod javi, kao da nas tvejavaju žalo, kao da su komunikacije loše, ili bolje rekuć, kao da smo mi nešto drugo nego vi. Mi smo jedan to liti narod, po jeziku i krvi; za nas nema granice na Kantridi; ipak se u više prilikah držimo jedan drugomu tudji, ili bolje rekuć, nekoli od nas se drže sobi tudji i tim pripomažu onim šarenjakom, koji za korleom kruhaskežike preko Kantride, u takozvani magjarski blinora.

Šarenjaci i talijanski litaraki dobili su ovdje manje plado, da pomognu širitojkom magjar-orazaga, da zatiru onu još narodnost, koja ipak obstoji. Za grad se oni mudri nisu, jer jo lito pripravna, ali oni udarilo talijanskim oružjem na okolicu onog magjarske gubernije. Nalog jo bio: izdvojite hrvatske pak čemu sljati magjarčinu.

Istarski litaraki litali so posla, ali na žalost Magjarijo za nobo rado, njima jo Rim više nego Pešta. Talijanstvo so širi, hrvatske se još nije izkorienilo, a magjarsko sjemo no pada na plodnu zemlju. Zaludni su napori sinovah Arpada, koji

nastanio, u odjelovanjem polja i gojnjem stoka prourani sebo i svoje, ostavio jo svoji siromasnu slamnu kolibu, te so izselio sa ženom i djecom na hriogove Oranz Rivera. Pa nije ni žudo ako je iz daljih krajevah došlo poblepnoga svjeta, radnikah i škitalicah, da se traženjom drugulju obogate. Radnja bila je jako lahka; nije trebalo drugo, nego naleziti posudu sa naplavljenim šljunkom te rloke, te dobro to izprati a skoro uvijek našao se jo u jednoj ili drugoj posudi kakav dijamant. Onaj, koji bi štogod našao, oglasio bi to pucanjem i veselim kilitanjem, a svi okolo stajedi bi mu se naradovali te bi taj dan proveli u vesolju gostedi se i pjevajuć razne pjesme. Čim jo bio veći dijamant, tim jo bilo veće kilitanje i gošćenje, to se jo moglo već iz daleka sudići, kad jo štogod veći ili manji dijamant našao. Gdje ima roba, nanje se i kupacah, te jo tako i tuj mnogo ljudih niklo, koji se drugim nisu bavili nego prekupavanjem, želed si na taj način štogod prikoračiti. Nu buduć, da se jo u kratko vreme našlo mnogo dijamanta, to je istom u cijenu nobo palo, a mnogi trgovci, mjesto da se obogate, na prosjački su štap spali. (Dalje sledi).

se nastanilo na obali takozvanog magjarskogara.

Ima ovdje novina talijanska, koja u brk vladi kaže: mi vašega jezika nećemo jere smo talijanske narodnosti. Evo vam sada iznikula nova, jedna narodnost!

Vedina Riedanah do istine drži mnogo do jezika talijanskoga, no ipak ne vole te pridobice talijansko-istarske; vedina jo to, koja hrvatski govoreć klajna se magjarsku, ali voditelj ove stranke imajmožda iste namjera, kao i šaro šinovništvo. ali nelmaju odvažnosti da reku vladi, mi vam nismo po narodnosti braka!

Stara potezulja „Bilancina“ — vjerna služkinja gospodara, koji plaća, drži vazda Madjariju, da je „Madre patrias, a sinovi puste, da su „nostris fratelli“. Riedani u obide nisu prijatelji potozulji i pokazali su to prošloga mjeseca kod „lapide comemorativa degli solenzati Ungheresi, koju su priljepili na zid blizu magistrata. Ondje su svestrano nešto prozborili Madjari, a nešto naši, ali „Eljenna nije bilo ni čuti ni vidjeti, a značajstvo magjarske bile su riedko oku na vidiku.

Vladajuć se boje naše narodnosti; odstraniti do županiju iz Rieke i tim do nestati logalne naše trobojnice iz grada, nego sa svim tim zaprlkanim narodnostu avionit ipak naprođuje. U pučkih gradskih školah pita se istom, tko će so učiti njomački i tko magjarski, a sa hrvatski jezik nitko nepta i nitko nije bio upitan. Djevojčice so puato, nek se hrvatski učo, a bilo jih više od dvadeset, koje su to učile, ali ono nelmaju gimnazije i Zato jih pust, da ne uče!

Kad se sadje s pravog puta, mudno je svratiti se na njega, osobito kada te drugi na silu od njega vuku. U tom su položaju stanovnici amagjarskog blinora. Sa Talijani se nelmaju, sa Madjari također ne, sa Hrvati bi se slagati mogli, da nije sun corio chea, koji jo još priedi. Ima još onih starih, koji hrvatski govoreć roku: „Mi smo ungarozi i bi čemo nas talijanski šakija.

Kolika jo razlika med seljaci oko lo Tratu, što so narodnosti tido i man ovitni, koji žvu na Riedšini! Ovi od narodnosti nelmaju nikakva pojma. Dođu na p. n. blinorice sa barjal kalavi Jim so dudu, u glanulju sa koga Jim so zapovjeda. Tridavetna okolon jo osvjedočena, da jo slovenski i ona so tim diši. I miš ljudi a prekomnostu znaju, koji su i što su, a tko bi vidio kakvu njihovu svećinost, kako n. p. klasifikacije pučkih školah pod vodstvom nobim i zelonim stahli na Tratu, taj bi se lahko osvjedočio, da oni glavni, da ona djeca, da oni ljudi znaju, komu narodu pripadaju i . no trobojnice nleu obješene na stabla onako „pro forma“, bez razloga.

Riedski nomar do narodnosti jo našao pristašah i u susjednoj Liburniji. Nekoli seljaci i mornari, ljudi nekli, bili su se dali zavesti i od riedko-istarskih talijanašah, koji su sve zlo na istarske Hrvate alipali. Ružilo se tada sve što je dobro i plomenito u Istri, a propovjedalo se bluzenstvo Talijansćine i Niemščine. Ljudi razboriti, seljaci nelmaju prigode za prosuditi Niema, ili ono šta se Talijana tido. Oni znaju, da got i bluzan dojde iz blazćene zemlje orvamo, da se prehrani. Krvni neprijatelj našega jezika je neka „pol dužina“ šarenjakah, koji sprazumijeno sa riedko-istarskimi talijanašci gledaju, da se vrši „poročka ried“. I tožno su ried, vršili kada su ono pobunili Kastavščina, ali trud njim se izjalovio — hvala budi Bogu i dobrim ljudem.

U Liburniji jedan strabac plemeniti, takozvan dobroćinitelj, zasnovno je jednu — Bog mi prosti — školu, u kojoj se hrvatske djevojčice u talijanskom jeziku njomačke pjesmice učo, sad majoram šulferini gloriam. Ako je onaj plemeniti gospodin iskren a Bogom, kako je sa onim, koji su njemu pomogli poddi školu, onda zaludo pohnaju orkvu i ljubi oltare, Riedko opa-

lice su rjemeničke, odkuda se, ako treha, dobije učiteljice u duhu kršćansko-magjarsko-talijanskom za lirsako Primorje!

Sve što ima stranjsko lice, u Liburniji dobro se prima, jer to „Consorteria“ odobrava. Ried nerazumljiva je najgodniju; takva se riedi babe i pišu, a primjer budi dobar „la ville d'Abbazia“ i još drugih, koji so čita i žuje, samo da nije hrvatsko.

Talijani i šarenjaci, poređki pašuju po Istri, nastoje to učiniti i na Rieci. U Istri razpoložu novcem, školami i zakonom, a onajima; to jest vedini, ne dade se planuti, a talijanski jedan poslanik imao je toliko talijanskoga obraza, te je pred svojimi izbornic rekao: „gli Slavi dna i la castanagl' Italiani in Istria“ I to je žalostno kako i ono što je neki princ čuvrijuo, da se šilom slavnijer Opatija i Sve je naperano reć bi ovaj čas proti nam, ali mi nismo sami, jer jo Bog i narav a nam, a nevolja redom ide!

O koleri neću da vam pišem, jer se i tako prevedo o njoj govori.

Bradjar.

U voloskom kotaru, početkom julija. Poslije velike vrudine smilovao nam so Gospodin i podno obilna dudu. Zemlja so se tako nakravnila, a šterno i lokvo so se napunilo. Na tielovske blagdani bilo stopu sve razblinjevo tako, da su mogli prisustvovati obhodu na presvetim Isusovim Tiolom i slahiji ljudi. I doista, kako so čuje, u svla plovanih i kapelanijah nadošlo jo množina naroda, da se po primjeru svojih predjedovah, najpobožnije pokloni presvetomu oltarskomu nakramentu.

Nego kao što so jo prije nekoliko godinah, baš nedolju prije Tielove javno proglašio zabranu (propoved) sećnje je-senah, kojim zeloniom je narod izvanjskim načelom prikuzivao živu vjeru u pravovjernih srdoh svejih, tako so ove godine proglašila druga zabrana mnogo važnija, o kojoj bi so moralo nešto o-šibljilja razmišljati.

Svi su uvjak rudo kod nas prisustvovali tielovskomu obhodu, a navlastito naša mladež. Nu ove so godine svjedo o. k. političkoj oblasti zabraniti školskoj mladeži prisustvovati tielovskomu obhodu i to a razloga, što so jo pojavila kolera u Tratu i na Rieci. Dakako, da jo i ove godine školska mladež došla na obhod. Kau i prije, ako i nije bila svuda u pratnji učitelja i učiteljice u obhodu prisustvovali ako i nisu bili tik školske mladeži. Vrteme sa mlenja. Jednom su so procesije dlanle, da so tom prigodom svi ukupno mole do broinu Bogu, da bi od njih odvratilo kuga, glad, vojaku i druge nesreće — a sadu so mladeži — našu buduću otec i matore — nekim načelom odvraća od vršenja kršćanske pobožnosti i Liepo i hvatovrindne jo od političke oblasti, da se brine za obdu zdravlje, ali to treha šiniti ponaj-prije odstranjivanjem svoga onoga, što okužuje ljudo da tako nehara med ljudi kolera. Sudino puko, da veoma škod ljudskomu zdravlju neprestan rad, to jest rad u blagdan i svakdan, jer so tako krati ljudskomu tielu počitak a tim i si-stoću tiela.

A tielo čovječje, nelmajući počitka nit dlatode, mora oboljeti.

Nastojed, da se za primjerom starih porodu školska djeca i na procesiju na Tielovu, nemislamo, da može zdravlje djeco toliko škoditi, jer se laza, ako nisu na procesiji, i onako drugud škicu, a šiljud ih na obhode, jači so u njihovih srdoh vjora i kršćanska čudorednost, o kojoj zavisi prava sreća svijuh nca. Pravom vjerom: nemojeni i kršćanskom čudorednosti nlemeni, kršćani su i vjerni podanici svoga cesara, jer im to sveta vjere kaže a molstvom prose Boga za milost, da ostanu vjerni svomu vladaru itd. Od tielovske procesije moglo bi se samo takove ljudo odvraćati, koji se nepristojno vladaju, kao što smo mi osobno videli, da se jo jednom na Voloskom na toj svećanosti vladao neki, koji bi radi svog položaja bio morao drugim za izgled biti.

Dobar primjer gospodo, posvećenje blagdanah i nedjeljuh, odstranjenje gojus-

nih prvakah i drugih gnjavni stvari, koje kvare čudorednost i čovječje zdravlje, utješiti će razjarenu pravdu božju, a onda će nam nastati bolja vremena!

Medjutim, što je najvažnije, to se zastavljaja. Tako mjesto hvatiti, bodriti i podpomagati složno podobdine, gleda se, da se ih zavadi, narivavajuć ljudem za agenta čovjeka, koji se nije nikada brinuo za dobro-puka.

Mjesto da se uznasloji, da se druga jedna podobdina obogati, gleda se jo osiprpašiti, prieti joj se, ako neće da zadovoljni i podupre neku ženu i djecu, koja, u koliko so znade, nije nikada dotičnoj obćini pripadala, i to a toga, što nliava milost nekoga plemenitoga gospodina, koji, ako na milom, hoće da joj silom pribavi kruha, prem, kako se kaže, ima žinoga muža.

Ako ima tko osobnih dužnostih prama komu, neka posegne u svoj žep, pa svojim neka so pokaze blagodarnim. Tako se čini kojekakvih neprilikah i drugim obćinam i podobdinam, pa nije žudo, ako lido sve naprako.

Pogled po svietu.

U Tratu, 14. julija 1880.

Njegova carska visost nadvojvoda Albrocht izdao jo proglaš na štjavno našo vojništvo, kojim pozivlja svo štovateljce nonmrlog austrjajskog vojakovodje Radeokoga; da doprineau svoj darok na pedignuće spomonike tomu junackomu generalu. U tu svrhu unišlja jo veći liepa svota, te do so zaisto do mala nakupiti toliko, da so ludo mogao podignuti u Beču volidčastvom spomonik volikomu vojko-vodji.

Nadvojvoda Karlo Ljudovit primio jo ponudjono mu polkroviteljstvo obrtničke izložbe, koja do so otvoriti god. 1888. u Beču.

O jesenskom zasjedanju austrjajskih zemaljskih saborah nozna so jošto ništa stalno. Pogovara se doduše, da do so ti sabori na kratko sazjo-danje sazvati, nu stalno jo jedino to, da jo sazvan tirolski sabor već za ovaj mjesec i to radi zakona o urodjontu rieke Ršave.

Dne 19. t. m. obavio so u Kofri izbor jednog zastupnika za istarski sabor. Izabran bijaše ravnatelj koparske gimnazije, g. vitez Babuđer, kojog sa birali i naši birači iz buzotake obćine. Koliko nam jo poznato, nije novi zastupnik protivam našim narodnim tožnjam.

U Dalmaciji ruše Hrvati i posliednja talijanaška gnjezda. Ovih danah biraju u obćini Trogiru novo obćinsko zastupstvo.

Tom obćinom vladala jo do sada šaka tamošnjih talijanašah, nu sada njoj je tamo posve odzvonilo. Prvog dana kod izbora u Pergometi — jednom odlonku trogirске obćine — pobjedila je spajnu hrvatska stranka. Stalni smo, da do cijelom obćinom zavladači njezini naravnii vlastnici, t. j. domaće hrvatsko zastupstvo.

U Hrvatskoj putuju i namješćuju so sada novi župani i podžupani, kojim pripravljaju pristaše vladajuće stranke bankote, ovacije itd. Nam su milije svećanosti izu dovršenog posla, pa bi želili, da bude razloga praviti novim dostojanstvom ovnciojo pošto budu dokazali, da potpuno udovoljavaju željam i potrebam naroda.

Dne 9. t. m. odputovao je kralj Milan u Niš, da otvori narodnu skupšćinu. Dne 12. t. m. bijaše prva sjednica, koja je izbrala zastupnika Magazinovića za privremenuo pred-sjednika i devet vladinih zastupnikah u verifikacijonalni odbor. Po viestih iz Niša, zatvorila jo policija šest opozicijonalnih zastupnikah, prem da imadu

valjano mandate za skupšćinu. Opozicija imade u skupšćini 75-78 glasova. Radi zatvora spomenute zastopnice interpellirala je opozicija vladu navedeši, da pripada pravu izpitivanja mandata jedino skupšćini, nipošto policiji.

Iz Catinja javljaju, da kane Crnogorci povodom najnovijeg sukoba sa Turci, podignuti na Tari novu utvrdu i smjestiti veće vojničke posade. Knez Nikola vratiti će se iz Badena početkom agusta — ako nepodje pohoditi ruskog ministra Giera.

U bugarskoj narodnoj skupšćini podnešen je vladin predlog o zajmu od 30 milijuna frankak, kojeg najveći dio opredijeljen je za gradnju željeznice Caribrod-Vakarol. Skupšćina primila je u načelu predlog i uputila ga na izabrani u tu svrhu odbor, da podnese o njem svoje izvješće.

Ruska vlada ukinula je u gradu Batumu pravo slobodnoga grada. Tim korakom iznenađeno su više manje svo vjelaosti, nu težko, da će se isto proti gotovom činu maknuti.

Iz Pariza pišu, da su se turski englezka vlada sporazumilo, kako će nulkati ostalo evropsko vlasti, na skupni protest proti ukinuću batumsko slobodno luke.

Izbori za englezki parlament izpali su slabo za sadašnjju vladu. Ministarstvo Gladstonovo ostati će u manjini, te će valjda unjad razvitog englezkog parlamentarnizma odmah odstupiti, čim se nastanu novi parlament. U gradovih izabrano je 144 konservativna, 22 samostalna i 60 Gladstonovih. U izvanjskih kotarih imade se još te birati.

Istri.

Ako zabudu tobe Istrijo, Zabvona budi desetica mon. Po ps. 130.

VIII.

Iz crkve, škole, iz tvojih sudova, Iz avotog kruga tvoje poročice, Tvoj jezik slavni, divni, silnitico, Bez orama glub obitost silnitico.

Još avojim odnu gladih ka udova, Na sud gdje djeon vode ti ka zlice, U mrdno — jedno — hooju tunelico, Od tvojeg jer to htješe branit trova.

Nek bcaju ih — nek im grlo lino — Za istinu je orodno trpjeti, Za istinu je v ljuno i meteti — Navdiht naba stinom ti time, O njim do pridat otan avame sinu Neartnu kulko ljubljahu odnu.

A. K.

Franina i Jurina.

Jur. Naš veliki pop da je jako milosrdan i darežljiv stromahom.

Fr. Bravo da je; a ni bitli onemu stromahu s ljubščini, konu se je brod razbil, valje 30 soldi, da se u nesrći pomore?

Jur. A zaš pak gundrlja njegov kumpanj, da je najbolje držati se 10 zapovidi božjih, a s popi se ne puđat, kad su takovi?

Fr. A zaš je pak on pošal prositi gospodina Potezuhida, da mu proda "Ode, budu volja Troja", kad je morat znati, da on nima "butlgu od knjigah"?

Jur. Ma ter je bival va Porođe i naš pokojni Jure, ki nam je napisal on sveti llibur!

Fr. A za neznaš još, da treba zatrit svako uspomenutje na pokojnoga Juru?

Jur. Da bi se moglo!

Fr. Ah, ma ju je lipo videti i njega s njom!

Jur. Ča, koga?

Fr. Medulnasku crkvu i onoga plovana va njoj.

Jur. Pa ča si pošal iskati na Medulnščinu?

Fr. A bigabog; sam pošal pogledati malo na puljšćinu, ako je ča utanja za jesen, pak da pripravim kakovu luđuva za moje znanoe tume, i tako me zateđe nedilja haš u Medulinu.

Jur. Al za to si vidla tamo crkvu i plovana?

Fr. Da; ma me je malo vnklo na molstvu va onoj crkvi, aš je Božo neđista i grda, a plovani je obili na sebe ješ niki podrpalni paramenti, ki bi bili bolji za strašilo lidem na polju, nego za služiti av. mlau va crkvi.

Jur. Bože moj, da mi je čulil! A ča misle Medulinci, kadaj će si uzdati crkvu, ka bi bili pristojnija za Boga slušiti? ter san čuh, da imaju već nekoliko heđi sa novu crkvu.

Fr. Da to morati još podekati, aš da ni još dovršena plovanova palača.

Različite viesti.

Izbior jednog zastupnika u poređki sabor. U gradova Buzot, Lepi i Milje obavio se dno 10. t. m. u Kopru.

Izabrani bijaše jednogaime g. Jakob vitoz Babuder, ravnatelj kopurske gimnazije. O igm izboru i o kojemu drugom primili smo dopis iz Buzota, što danna rudi pomanjknja prostora nemogomo pridati.

Obćinski izbori u Pazinu. U zadnjem smo broju javili, da će se obaviti obćinski izbori za dlu obćinu Pazin dne 21. 22. i 23. t. m.

Kaonje smo doznali, da je obćinski sabla jedino u Lindovu razglasio izbor zastupstva za spomenute dane, dođim ostalim porozovitim obćinama nebi juše ništa javljeno. Skočili dakle na to našl prvaci i okolice u Pazin, da točno saznanju, kad će se obaviti izbori. Rečeno njim bi, da će izbori započeti dne 26. t. m., u trajati da će avo do 14. augusta. Lindarol bijaše duklo od pazinske gospode provorol, jer se nada raznađiti pozivi k izborom, koji će početi dne 26. t. m.

Na pozivanih biti će valjda naznađeno svakomu biraču, kada mu je doći na birališće u Pazin, da se tako narod budava nomuđi i noguht vrome. Neka svatko dobro pazi za koji dan glasi njegovog pozivalca, te da se u taj dan u naznađeni aut dostavi u Pazin. Proporučamo jošte jednom našim prijateljima, da pazi na red i zakon, da se ne puste od protivnikah na stranputicu zavosti, da miro i tiše narod za sluđaj, da bude nau od koga izzivan.

Na izbore dakle svi, ozbiljno, tizno i dostojanstveno, koji će započeti dne 26. t. m.

Što kani visoka vlada sa Buzetom? Raznim deputacijam, koje su se prošle godine sbajale k namjestničiju u Trst radi urođenja one obćine, reklo se je, da će se razplasti nove izbore čim prije i to odmah, čim upravljađu odhor svoj posao obavli, li najnužnije stvari uredi. U godinu danah dade se mnogo toga urediti, kad imade sposobnosti i dobre volje, nu toga ređ bi, da kod sadašnje uprave nelma, jer inače nepojmimo, što se već jednom nerazpisa novi izbori, da tako dođe ona nesretna obćina do redovite uprave. Većina predškoga snhora predložila je caru nu potvrdu zakon o dielthi buzetske obćine, nu potvrde nelma, premda je silčan predlog ka obćinu Krk davno potvrđen.

Zakon zahtjava, da se imadu novi obćinski izbori razplasti odmah poslije 6 čedana nakon raspusta blivšega zastupstva, a mi pitamo carski i zemaljske oblasti, koliko puta po 6 čedana je jur

prošlo lza raspusta blivšeg zastupstva u Buzetu? Zalostno je zalato, kad se mora opominjati na vršenje zakona one, koji su zvali i plađeni zato, da "paze na strogo vršenje zakona i da ga sami što strožije izvajaju."

Pitanje o uređenju buzatske obćine neđemo više smetnuti s dnevnoga reda, dok se obćina po pravu i zakonu neuredi, a već sada zahtjevamo od oblastih, da se zakon vrši.

Iz Liburnije nam pišu 11. t. m., da je do sadu tamo zdravstveno stanje najpovoljnije, a nadamo se, da će tako i ostati bude li se narod čuvno i sišču za vješt svjih prijateljah i prvkah. Iz Opaljke pobjegli su tuđinaci a prazni Hoteli čekaju bolja vremena. Obćini parobrodit počeo je opet iz Prieluke vozit kamione na Rijeku a parobrod družlja "Sverljuga" i drug' plovli jednom na čedan u "Cres" i natrag.

Krnjelska gostba. Pliš nam iz Knađerke (obćina Pazin), da su tamo dne 10. t. m. priredili pazinski Krnjeti gostbu, koja je bila si omanstih hrkove i nekog komaljski i carski činovnic. Govori se, da su se ta gospoda tu sastala nesamo da se počesto najđu i upljuju, već da se je tu izrodilo narci ili plan, kojeg će se pazinski Talijanaši držati kod prodatojedih obćinah.

Kod priprave gostbe odlikovala da se osobito dvojca komaljskih činovnikah, koji su vrlo ukman risticost prirodili od 27 plišah, koja su od sromičnih seljakah tepeljali. Izložili su nalme listu u dobro nišo seljaknje su im liše ludo nu vrgun. Čakihim činovnikom da je osobito toliko jedan seo i jedan divljil mađak, koji je zastupno peđenju na gospodskom stolu.

Pazinskoj je gospodi slobodno priredilivati veselice i gostbu, premda li se muvaliti avojim a ne kmetelkim gostih, ali neznanma kako dolako komaljski, dapače i carski činovnici u takovo družstvo, gdje se rudi o glavi i životu najvjernijim podanikom Nlog. Vol. o vra i krađu ništa?

Iz Motovunščino pišu nam 10. t. m., Čujte ovaj plid višnjanska kultura — kojim će se Višnjanci diđi po svijetu, kad nelmadu niš drugim! Na dnu "Dolova jedna stromah naš kmet vraduo se iz Porobčine sa avojom ženom. Na vinku kroz Višnjau, našjo možda svo Višnjance, gdje sluđuju glinbu. Našim stromičnim putnikom nije bilo do glinbe — imali su jadni po glavickih za malo dlate, koje li je gladno doma čakalo i kako bi sutradan pošli komu na radnju, da zaslušo hranu sehi i čajatju, inače do podlež gladu u praznoj kuđi. Pa zato neobziruo se uz muziku, prosidilice svoj put, a već bijaše polkasno, buduo desetli sat u večor. Iduć svojim putem, srećahu po dva, po tri setajuda sa Višnjancu i za odužili so uljudnosti, pozdravljali bi putnik hadkadna su adobur večora, pa napried. Kad odumuknuo od znanjih, opaziko, da li aliđi dovjok brzim korakom. Skriplai nu postoli. Putnik pomialise, da i on putuje. Pa za što bi koga sumnjali? Miruo idu i nikomu ništa neđino. Kad prodjoše lokvu, koja je pokrja zepor višnjana, aliđeđi jli dovjok koraknu brže, zaletli so i nakođi nevoljno težiku, te ga nemilo udari nad allop oko dobellim knemnom. Sreću ga na cestu! Stado vrlak tužno ženo, o okrutni razbojnik gloda, je li mi još črtu živa: htjelo mu se amritl! Silna vlika ženo i bođu volja probudli se nesvesti u krvi leđskog muđu, koji, anhrav svo svoje sille, ukloni glavu od opetovanog udara i doviknu avomu krvniku, da ča on sadu njega uništi, te hitro turi ruku u žup, da ča ga tobož nožem li pištofjom — u avotu znuo je, da nelma ništa od toga kod sehi i tako razbojnik pobjegnju u bježnju žumicu, a nevoljnik viknuo ženi: pusti mi pištofju, da teđom za njim i da ga ubijem!

Novoljni težak od težkoga udara u ženu od straha, jedva jedvice dovukoše se do bližnjih kuća, da nemoguđ napried, zamaljšo u ime Boga zaklonišće za onu nođ. Ali videđi ranjenika svoja u krvi — prestrašilo se u prvot kuđi i nehtjodoše mu se smilovati! U drugoj mu se smilovabe. Ondje nevoljnik prenođi, a svaki je čas kroz ciele nođ padao u nesviet na koljena tužno ženo. Sutradan jedva se dovukoše kuđi. — Dvojđaj je bio dojavljen sudu u Motovunju. Vidit čemo u tomu njegovu revuost i onu žandarmerije.

Neka se sada diše višnjanski zaneđe-njaci s ovakovimi junackimi djeli. Na ovakova šta mora se i svaki pošteni Talijan sgoziti! — Ali neka znanu ti višnjanski kulturasi, da kod su napali na jednoga našega brata-seljaka, napali su pa svo nas! Od nekolicno vremena mirni naš seljac i njihovi sveđionici mnogo puta bijažu pogrdjeni na različite načino od takovoga gnjusa. Kao što je višnjanski. Misle li možda, da će nas ustrahiti s takovimi grozotami? Vjera i Bog, ne! Nego više razjariti. Na taj način o miru nije ni razgovora. Oni nas i po tamnoj nođi napadaju. Mi toga nemožemo zaboravit. Oni nas uče, da nam nelma puta k njim bez oružja. Oni nas izazivaju i prohuduju. Oni hođe, da im uvjek budemo zakleti

protivnici. Od takovih zlostavljanjah, ako nas zakon i pravica nebudu strogo duvali, morat ćemo se složno i sami braniti.

Višnjanci! Ako vam je staljo do poštenja, najbolje čete vi sami lepao sgor pomenutoj "krišćinosti. Dojavite ga žandarmeriji, ako neđate; da onb klišćivno ostane nad svima vami; ako marite za vaš obraz; ako neđete na sehi ime razbojnikah.

Kolera u Trstu. Od posljednjega našega izvješća pogorčalo se je zdravstveno stanje u Trstu. Svaki dan oboli od kolere nekolicno osobah, a u poneđeljak bilo, jih čak 11—12, te se je do tada inače mirno puđanstvo, počelo uznemirivati. U utarak i arledu spao je broj oboljelih opet na 3—4, te se je povratila i srećnost i pouzdanje u naše gradjanstvo. S početka umrli su svi oni, koji bijažu od kolere zahvaćeni, a sada, Bogu hvala, ozdravi se bar po koji postotak.

Kolera na Rieci. Iz Rieke dolaze još uvjek nepovoljni glasovi, a nelma mnogo nade, da će biti brzo bolje, jer smo još daleko jasnji i zmi. Tamo oboli danomice 5—8 osobah, od kojih umro prako polovico. Glavno leglo bolesti nglazi se na Mlanki i na Piani. Hrvatske oblasti poprimile su najstrožije mjore, da so neovuče ta pošast i na hrvatsku stranu. Preporuđamo i našim oblastim, da atorgo bdiju nad vršenjom zdravstvenih naredbuh.

Poroča u Rovinju započeli so zasjedati dne 0. augusta t. g. u 9 sati u jutro.

Dopisnica uprave.

G. J. K. Mountain. Primili smo. Liopa hvata.

M. J. u. M. Roč. Za novoga predplatnika šaljemo po Vlačom pristom.

Listnica uredništva.

G. dopisniku iz Stivana na Cresu. Pišto jasnju i polupihite an, inače nemožemo tiskati.

Prijateljlu u Varljenih. Sve u redu. Biti do kako želite. Sređnan odzdrav.

Prijateljlu, koji nam pitaju za "Ode budu volja Troja", javljamo ovam, da se tiška novo izdanje i da je jur Jostiskano više urukah.

Prijateljlu iz Fontana: Stiglo nam prekasno; dođi će drugi put. Čestitamo!

Javna zahvala.

Svoj gospodi obhnetnikom političkim, sudbenim, obćinskim, veldostnomu sve donetu ovoga kotari, znanom i prijateljlu, koji su sproveli do hladnoga groba našega nezaboravnoga brata i svaka, veldostnoga gospodina

ALOJZA CRAGNEZ,

plovana u Voloskom, i koji su bud kojim našim nastojati ublažiti našu žalost — izričamo ovim putem našu duboku zahvalnost.

Volosko, 10. Julija 1880. Innocent Cragnez, brat. — Franciska udova Wergl, sestra. — Katarina Tomičić, sestra. Natal Tomičić, avak.

Trščanska burza

dne 14. Julija		
Austrjaska pap. renta for.	85.20 do	for. 85.30
Ugarska	94.75	94.00
Ital. u zlatu 4%	105.85	106.00
Dionice nar. banke	878	879
u kredit-banke	277.1/2	278.1/2
Talijanska renta	93.1/2	93.1/2
London 10 ltrah		
storilnah	120.25	120.50
Napoloon	10.01	10.01 1/2
O. kr. oekini	5.84	5.84
Državno murko	01.85	02.00
Ital. francuzke	49.85	50.00
Talijanske ltr	49.90	50.00

Lutritski brojevi

dne 10. Julija					
Boš	80	50	32	31	60
Grac	60	89	16	19	62
Temesvar	38	20	00	15	44

dne 14. Julija

Brno	41	60	24	60	70
Innebruck	20	10	60	77	5

TOP LICE Sv. Stefana u Istri

otvoreno su od 30. maja do zadnjeg septembra t. g.

Voda zdravotna za nutarnje i vanjske bolesti.

Željeznička postaju: Buzet (Pinguent), Brzajati: Motovun (Mountain), Plama i omoti preko: Opzalja (Portole) u sv. Stefan.

Ravnatelj-vlasnik: Anton Bratetić.

